

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00 Brno

Brno 3.6.2013
SRS 031439/2013

Zpráva č. 10 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 27.5.– 2.6.2013

1. Počasí

Po celé sledované období panovalo oblačné počasí s přeháňkami. Teploty se přes den pohybovaly okolo 12-13 °C, v noci a ráno klesaly k 6 °C. V polovině týdne se vyjasnilo a teploty se vyšplhaly na příjemných 23 °C (29.5.). Následně se zatáhlo a přišel trvalý déšť. Celkem spadlo za celé sledované období 25 až 45 mm srážek.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Vzhledem k deštivému počasí a zamokření pozemků byly přerušeny polní práce. Jarní plodiny, především kukuřice a ječmen jarní, které byly dobře zapojené nyní chřadnou, špatně rostou a žloutnou. Pokračují vhodné podmínky pro houbové choroby, výskyt hmyzích škůdců je slabý. V ovocných sadech narůstá výskyt strupovitosti, padlí a moniliniové hniloby, avšak z důvodu srážek je ochrana obtížná. Na lokalitách, kde to klimatické podmínky dovolí probíhá chemická ochrana proti strupovitosti a padlí jabloně v sadech, proti obalečům a plísni révy ve vinicích, fungicidní ochrana proti listovým skvrnitostem v obilninách, růžovění klasů pšenice u raných odrůd, insekticidní ochrana proti larvám kohoutků v obilninách, postemergentní ochrana kukuřice proti plevelům.

Začal sběr jahod a pokračuje sklizeň zeleniny, zejména salátů.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 51-65 BBCH)

Růstová fáze: počátek metání: špička klasu (laty) vystupuje z pochvy nebo ji proráží bočně až prvá zrna dosáhla poloviny své konečné velikosti (obsah zrn vodnatý)

Lokálně střední výskyt **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** byl sledován v okrese Břeclav (Velké Pavlovice, Horní Bojanovice, 31.5.), Hodonín (Prušánky, 27.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 a 37 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. V RF 51 se ve vzorku střídavě odebere 3. a 4. list shora. Ošetření se doporučuje od 12 až 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné

zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt **pyrenoforové skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)** byl zjištěn v okrese Břeclav (Horní Bojanovice, 31.5.).
Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. V RF 31 – 32, 37 a 51 se z odnoží ve vzorku střídavě odebere 4., 5. a 6. list shora, tvořící se praporcový list se nebere v úvahu. V RF 71 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 2., 3. a 4. list shora. Zaznamená se počet listů s výskytem konidioforů nebo typických skvrn po infekci.
Do RF 51 se doporučuje ošetření při 5 – 50 % listů s výskytem konidií. V RF 71 se doporučuje ošetření při 40 – 70 % napadení listů. Proti pozdnímu napadení jsou účinné ochranné zásahy provedené v době metání (od BBCH 51) až kvetení (do BBCH 61). Je možno využít i vedlejší účinnost fungicidů, určených proti tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice.

První výskyt kolonií **kyjaty osenní (*Sitobion avenae*)** v klasech byl objeven na okrese Znojmo (Dyjákovice, 29.5.).

První výskyt larev **kyjaty travní (*Metopolophium dirhodum*)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 28.5.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 65-71 BBCH)

Růstová fáze: střed květu: 50 % prašníků zralých až prvá zrna dosáhla poloviny své konečné velikosti (obsah zrn vodnatý)

První výskyt **prašné snětivosti ječmene (*Ustilago nuda* f. sp. *hordei*)** v klasech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Drslavice, 28.5.).

Lokálně střední intenzita výskytu **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byla zaznamenána v okrese Břeclav (Boleradice, 30.5.).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření druhého kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na čtvrtém listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na třetím listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

První výskyt imag **třásnokřídých (*Thysanoptera*)** v klasech byl pozorován na okrese Brno-venkov (Žabčice, 29.5.) a Znojmo (Plaveč, 29.5.).

První výskyt larev **kyjaty osenní (*Sitobion avenae*)** v klasech byl objeven na okrese Uherské Hradiště (Drslavice, 28.5.), Brno-venkov (Žabčice, 29.5.), Břeclav (Boleradice, 30.5.).

ŽITO OZIMÉ (RF 65-69 BBCH)

Růstová fáze: střed květu: 50 % prašníků zralých až konec květu

První výskyt kupek letních výtrusů **hnědé rzivosti žita (*Puccinia recondita*)** na listech byl zaznamenán na okrese Brno-venkov (Smolín, 29.5.).

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 51 BBCH)

Růstová fáze: první květní pupeny viditelné mimo listy

První výskyt **plísně hrachu (*Peronospora pisi*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Bantice, 28.5.).

V RF 31 – 79 se při průchodu porostem prohlédne 5 úponků a palistů (na deseti místech vždy 5 úponků a palistů) a zjišťuje se počet napadených úponků a palistů.

Ošetření se doporučuje při 10 – 30% napadení. Ošetřuje se při ohrožení, nejpozději při zjištění prvního výskytu.

První výskyt **strupovitosti hrachu (*Ascochyta pisi*)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Bantice, 28.5.).

Při úhlopříčném průchodu porostem se na deseti místech prohlédne vždy 5 za sebou rostoucích rostlin. Vyhodnotí se % napadených rostlin. Ošetření se doporučuje při 10 – 50 % napadených rostlin.

Přímá ochrana: Moření osiva a fungicidní ošetření ve fázi po odkvětu.

Pokračující silný výskyt kolonií **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Bantice, Práče, 30.5.).

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

První výskyt imag samců **obaleče hrachového (*Cydia nigricana*)** ve feromonovém lapači byl zaznamenán na Břeclav (Němčičky, 31.5.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 69-71 BBCH)

Růstová fáze: konec květu asi 10% šešulí dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti

První výskyt **černí (*Cladosporium spp.*)** na šešulích byl nalezen na okrese Brno-venkov (Smolín, 29.5.) a Znojmo (Těšetice u Znojma, 28.5.).

První výskyt larev **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** na šešulích byl zaznamenán na okrese Břeclav (Boleradice, 30.5.).

MÁK SETÝ (RF 30-40 BBCH)

Růstová fáze: přizemní listová růžice až stonkování a butonizace

První výskyt okřídlených samiček a larev **mšice makové (*Aphis fabae*)** na listech byl zjištěn na okrese Brno-venkov (Žabčice, 29.5.) a Znojmo (Suchohrdly u Znojma, 29.5.).

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 31-51 BBCH)

Růstová fáze: počátek prodlužovacího růstu (cca 15 cm) až rostlina začíná tvořit poupata

První výskyt **bakteriálního černání stonku a měkké hniloby hlíz bramboru (*Erwinia carotovora* subsp. *carotovora*)** na stoncích byl objeven na okrese Znojmo (Krhovice, 30.5.).

Lokálně střední výskyt imag a vajíček **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** na listech byl zjištěn na okrese Břeclav (Němčičky, Břeclav, 31.5.). První výskyt larev L₁ na listech byl zaznamenán na okrese Břeclav (Němčičky, 2.6.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

CUKROVKA (RF 12-31 BBCH)

Růstová fáze: 2 listy (1. pár listů) vyvinutý, dlouhý asi 1 cm až počátek zapojování, listy pokrývají 10% povrchu půdy

První výskyt okřídlených samic **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** i **mšice makové (*Aphis fabae*)** na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Hodonice, 30.5.).

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 29-34 BBCH)

Růstová fáze: poupata plně vyvinutá (plná butonizace) až plné kvetení (nejméně 50% kvetoucích rostlin)

První výskyt imag samců **obaleče vojtěškového (*Cydia medicaginis*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Břeclav (Starovice, 21.5.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 72-73 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 20 mm (velikost lískového ořechu) až druhý opad plodů (červený)

Abiotické poškození mladých plodů (10-50%) od krup ze dne 22.5. bylo zjištěno v okrese Zlín (Žlutava, 28.5.).

První výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** na listech i plodech byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 28.5.). Lokálně střední výskyt na listech objeven na okrese Břeclav (Němčičky, Bořetice, 2.6.).

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinací obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvatelnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní

(postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

První výskyt larev **vlnatky krvavé (Eriosoma lanigerum)** na kmenech byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 28.5.). Lokálně silný výskyt zaznamenán na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 28.5.).

Lokálně střední výskyt imag **obaleče jablečného (Cydia pomonella)** zjištěn na okrese Břeclav (Nosislav, 31.5.). Vrchol letu vyhodnocen na okrese Břeclav (Nosislav, Velké Bílovice 16.5.), Vsetín (Rokytnice u Vsetína, 20.5.).

První výskyt imag samců **obaleče jabloňového (Hedya nubiferana)** ve feromonovém lapači na okrese Zlín (Žlutava, 23.5.).
Základem ochrany je jedno ošetření proti první generaci škůdce. K monitorování náletu se používají feromonové lapáky vyvěšené od 10. května a kontrolované 2x týdně. Ovicidní ošetření je nutné provést ihned při zjištění úlovku nejméně 10 motýlků/ lapák/1-4 ha za 3-4 dny. Larvicidní ošetření se provádí při zjištění SET 2.100 HS od doby úlovku nejméně 10 motýlků na lapák/1-4 ha za 3-4 dny. V případě potřeby je možné provést preventivní ovicidní ošetření v době zvýšeného úlovku motýlků, nebo preventivní larvicidní ošetření při zjištění SET 2.100 HS od doby zvýšeného úlovku v lapácích.

HRUŠEŇ (RF 73 BBCH)

Růstová fáze: druhý opad plodů (červnový)

První výskyt **strupovitosti hrušně (Venturia pyrina)** na listech a plodech zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, 28.5.).

První výskyt **rzivosti hrušně (Gymnosporangium sabinae)** na listech zjištěn v okresech Zlín (Spytihněv, Fryšták 28.5.) a Uherské Hradiště (Zlechov, 28.5.).

První výskyt pyknid **šedé skvrnitosti listů hrušně (Mycosphaerella pyri)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, 28.5.).

Ohniskový střední výskyt poškození listů **vlnovníka hrušňového (Eriophyes pyri)** byl zjištěn v okrese Břeclav (Němčičky, 31.5.).

První výskyt larev **mšice svízelové (Dysaphis pyri)** na listech byl zjištěn v okrese Zlín (Fryšták, 28.5.).

Peckoviny

Z důvodu deštivého počasí se na mnoha lokalitách v rámci jihomoravské oblasti vyskytuje **moniliniová hniloba (Monilinia spp.)** plodů.

BROSKVOŇ (72 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 20 mm

První výskyt **odumírání pupenů broskvoně a skvrnitost broskví (Stigmina carpophyla)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 28.5.).

SLIVOŇ (RF 72-73 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 20 mm až druhý opad plodů (červnový)

Abiotické poškození mladých plodů (10-20%) od krup ze dne 22.5., bylo zjištěno v okrese Zlín (Žlutava, 28.5.).

První výskyt hálek **vlnovníka trnkového (Eriophyes similis)** na listech byl zjištěn v okrese Zlín (Fryšták, 28.5.).

První výskyt vajíček **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** hlášen z okresu Znojmo (Hrádek u Znojma, 29.5.). Nálety imag do feromonových lapáků byly ve sledovaném období slabé. Vrchol letu vyhodnocen na okrese Vsetín (Rokytnice u Vsetína, 20.5.), na okrese Břeclav (Němčičky, 22.5.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

Drobné ovoce

JAHODNÍK (RF 81-85 BBCH)

Růstová fáze: počátek zrání, barva většiny plodů se mění od zelené k bílé až první plody získávají odrůdově specifické zbarvení

První výskyt **šedé hniloby jahod (Botrytis cinerea)** na plodech byl pozorován na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 27.5.) a Břeclav (Němčičky, 31.5.).

RÉVA VINNÁ (RF 57 BBCH)

Růstová fáze: květenství je zcela vyvinuté, jednotlivé kvítky odstávají

Plíseň révy (Plasmopara viticola)

Teplotní suma pro zralost oospor ($SET_{8,0} = 170$ DS) byla splněna v první dekádě května. Při splnění podmínek (min. 10 mm dešťových srážek za 24 hod, průměrná denní teplota 13 °C a více, min. teplota 8 °C a více) může dojít k prvním primárním infekcím. Primární infekce byly ve sledovaném období limitovány pouze nočními teplotami, které se pohybovaly na hranici minimální potřebné teploty (nad 8 °C), podmínka srážkových úhrnů byla opakovaně splněna.

Potřeba ošetření by měla vycházet z metod krátkodobé prognózy a signalizace (např. Galati Vitis, SHMÚ Bratislava) s přihlédnutím k průběhu splnění podmínek pro primární infekce, aktuální předpovědi počasí, případně při zjištění prvních primárních výskytů choroby.

Padlí révy (Uncinula necator)

Preventivní ošetření je třeba zahájit při splnění podmínek pro šíření onemocnění (několik za sebou následujících dnů s teplotou 21-30°C po dobu nejméně 6 hodin). V průběhu minulého období byly a dle předpovědi počasí nadále budou méně příznivé podmínky pro šíření patogena.

Ošetření bude vhodné zahájit v době krátce před květem.

Nálety dospělců **obaleče mramorovaného (Lobesia botrana)** a **obalečika jednopásného (Eupoecilia ambiguella)** do feromonových lapačů byly ve sledovaném období ve velmi slabé až nulové intenzitě.

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 20.4. do ukončení letu 2. generace (zpravidla do 15.8.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti 2. generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možné ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

ZELENINA

ZELÍ (RF 11 BBCH)

Růstová fáze: jeden pravý list rozvinutý

První výskyt imaga a larev **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 29.5.).

CIBULE (RF 41 BBCH)

Růstová fáze: báze listů začíná tloustnout

První výskyt **plísně česnekovitých (*Peronospora destructor*)** zjištěna na okrese Břeclav (Němčičky, Velké Němčice, 30.5.).

Světelný lapač

První výskyt imaga **osenice polní (*Agrotis segetum*)** byl zjištěn 23.5. v okrese Uherské Hradiště (Chylice).

První výskyt imaga **osenice vykřičnickové (*Agrotis exclamatoris*)** byl zjištěn 23.5. v okrese Uherské Hradiště (Chylice).

První výskyt imaga **osenice černé C (*Xestia c-nigrum*)** byl zjištěn 23.5. v okrese Uherské Hradiště (Chylice).

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Eliška Kopřivová